לאויו רמב טוש"ע י"ד

סימן רכט סעיף ג: ב מיי׳ פ״ב מהל׳ טירות

הלכה ד:

תניא נמי הכי 6מי שאמר הריני נזיר ושמע

חבירו ושהה כדי דבור ואמר ואני הוא

אסור וחבירו מותר יוכמה כדי דבור כדי

שאילת שלום תלמיד לרב לימא מסייעא

ליה מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר

ואני ואני ותו לא יחנא כי רוכלא ליחשיב

וליזיל וליתני חד ולשמעיגן 6 הני ה"ג

ומשום דקתני סיפא הותר הראשון הותרו

כולן הותר האחרון האחרון מותר וכולן

אסורין מכלל דאיכא אמצעי ומשום הכי

קתני ואני ואני איבעיא להו חד בחבריה

מיתפים או דלמא בקמא מיתפסי למאי נפקא

מינה לאתפוםי ומיזל אי אמרת חד בחבריה

מתפים מתפסין ואזלין לעולם ואי אמרת

בהמא מתפסי מפי מכדי דבור לא מתפסין

מאי ת"ש הריני נזיר ושמע חבירו ואמר

ואני ואני ותו לא מידי ש"מ בקמא הוא

דמתפסי דאי ס"ד חד בחבריה מיתפים

ליתני מובא ואני תנא כי רוכלא ליחשיב

וליזיל וליתני חד ולשמעינן כולהון איידי

דקתני הותר הראשון הותרו כולן הותר

האחרון האחרון מותר וכולן אסורין מכלל

דאיכא אמצעי משום הכי קתני ואני ואני ת"ש

הותר הראשון הותרו כולן ראשון הוא דשרו

הא אמצעי לא ש"מ בקמא מתפסין אימא

לך לעולם חד בחבריה מתפים ואיידי דבעי

מיתנא הותרו כולן דאי תנא אמצעי איכא

ראשון דלא משתרי משום הכי קתני ראשון

ש הותר האחרון האחרון מותר וכולן אסורין 👁 ת"ש הותר

דלא איכא אחרינא בתריה אבל אמצעי

דאיכא אחרינא בתריה משתרי ש"מ חד

בחבריה מתפים לעולם אימא לך בקמא

מיתפסין ומאי אחרון דקתני אמצעי ואיידי

דתנא ראשון תנא אחרון ת"ש דתניא בהדיא

אהותר הראשון הותרו כולן הותר האחרון

האחרון מותר וכולן אסורין הותר אמצעי

הימנו ולמטה מותר הימנו ולמעלה אסור

שמע מינה יחד בחבריה מתפים שמע

מינה: הריני נזיר ושמע חבירו ואמר

פי כפיו ושערי כשערו וכו': משום

דאמר פי כפיו ושערי כשערו הרי נזיר

מניא נמי הכי. דבעינן שיהו נתפסין בתוך כדי דבור: הוא

אסור. הראשון שאמר הריני נזיר והשני שאמר ואני מותר לפי ששהה

כדי דבור הא אם לא שהה הרי זה מיר כמותו: לימא מסייע ליה

אלא הנך תרין ש"מ דמשום דאי קתני טפי לא הוי כדי דבור של ראשון

ואנן בעינן אדליהוי תוך כדי דבור

ותו לא: מהכא לא תסייע ליה

דבדין הוא דהוה ליה למיתני בו עד

מאה אלא לאו אורחיה דתנא כי

רוכלא דמחזר על העיירות בפרגמטיא

שלו והולך ומכריז ומונה יש לי מחטין

וכוסות וקערות ה"נ ליחשיב וליזיל:

ואי לאו משום דווקא ליתני חד ותו

לא ולשמעינן (ד) גן הני ד) (הכי נמי)

א] לאו דווקא הוי בתוך כדי דבור:

אין ה"ג. אלא משום דלא משכחת בה

אחצעי דאיבעי ליה לחיתנא משוח הכי

כמי תני ואני ואני: איבעיא להו חד

בהבריה מיתפים דו. (ה) בן [ולח]

כר"ל ואפילו עד מאה מיתפסין ואזלין:

ת"ש ואני ואני. מדלא קתני טפי ש"מ

:דהיינו (ו) הן טעם דבקמא מיתפסין

כאשוו הוא דשרי. כלומר משום ראשוו

דאישתרי אישתרו נמי כולהו הא אסיז

הותר אמלעי לא יהא מותר אחרון

שלמטה הימנו וש"מ דטעמא הוי

משום דבקמא מיתפסין: לעולם אימא

לך חד בחבריה מיתפים. וכי הותר

אמצעי הותר נמי אחרון והא דלא

קתני לה משום דלא אפשר דאיידי

דבעי למיתנא כי הותר ראשון הותרו

כולן משום שאם אין ראשון אין

אמצעי ואין אחרון ואי תני אמצעי

לא מצי למיתנא הותרו כולן דהא

איכא ראשון דלא משתרי כו': מדקאמר

החחרון מותר וכולו חסורים. ואפילו

שאותו שהתפיסו גן לאחר שלישי שמע

מינה דבקמא מיתפסין ומשום הכי

לא מישתרו: א"ל מהכא ליכא למשמע

מידי דהכא סומיירי דליכא אחרינא

בהדיה והא דקאמר וכולן אסורים

אאמנעי ואראשון קאי: אבל אמנעי

דחיכה החרינה בהדיה. כלומר דחי

לא דייקת מינה להאי גיסא דוק מינה

לאידך גיסא דמדקאמר האחרון מותר

וכולן אסורין דליכא אחרינא בהדיה

מכלל שדאי הותר אמצעי דאית ליה

אחריני בהדיה דאישתרי נמי ההוא

בתרא דמיתפים ביה וש"מ דחד

בחבריה מתפים: לעולם אימא לך

בקמא מיתפסין והאי אחרון דקאמר

היינו אמלעי. וקאמר לך דאפיי של

ס אחרון לא הותר משום דבקמא מיתפסין והאי יודן דקאמרי

ליה אחרון לאו דוקא אלא איידי דתנא ראשון תנא אחרון: מ"ש

דמנית בהדית כו' הותר החמלעי הימנו ולמטה מותר. דהיינו

אחרון וש"מ דכל חד וחד בחבריה מתפים ש"מ: משום דקאמר

פי כפיו. דמשמע סדקאמר פי נזיר ושערי נזיר מי הוי נזיר:

ח (חוספחה פ"ג], צ') [לעיל
כ: וש"נ], ג') [גיטין לג.
וש"נ], ד') נ"ה אי, ס') ז"ל
אחריו, ו') נ"א דבדידיה,
אול אחריו, ח') ש"יך לע"ב

כ] דמשמע כדקאמר:

הגהות הב"ח

(א) גם' ולשמעינן הכי ה' משתרי משום הכי הותר האחרון: (ג) רש"י

א] רש"י ד"ה ואי לאו וכו׳ לאו דוקא הוי בתוך כדי דבור. נ"ב ע" א"מ: ב] ד"ה איבעיא להו וכו' ולא כר"ל. נ"ב עי' א"מ בשבים עמות תיבות ולא כר"ל והא כר"ל פי׳ זהו כוונת ר"ל יעוש"ה: ניית יעוטייט. ר"ה מדקאמר וכו' אותו שהתפיסו וכו'. נ״ב עי׳ ל״מ: ד] ד״ה מלם דקאמרי נמחק, ונ"ב דקרי כל"ל: ה] תום' ד"ה מכלל וכו' ואני ואני ואני ולדקדק באמצעי כל"ל: ו] ד"ה דאמר פיי וכו' וא"ת כי אמר נמי ידי נזירה

הגהות התוספות 1. ל"ל כשהן. 2. ל"ל ואני ואני. 3. ל"ל ולרבי. 4. ל"ל מישתרי. 5. ל"ל חני. 6. ל"ל שמע מינה בקמא מתפים

. אחר ד"ה ידי.

נוסחת הריב"ן

ל] ואנן בעינן כדי דבור ותו לא: ב] למתני אפי' עד: ג] ולשמעינן הכי נמי דלאו דווקא הוי משום כדי דבור איו ה"נ כו': דו מתפים כו' והא דר"ש בן לקיש דלמא לאו אסמכתא דדלמא חד בחבריה מתפים ואפילו עד מאה מתפסן ואולין דלא כוותיה הס"ד: הן טעמא: ון אם יהא מותר: ז] אותן: ח] (מיירי) ליתא בכ"י: ט] דהאי: ין דקרי:

ומשום: (ב) שם דלא האחרוז האחרוז מותר וכולן אסורין ש״מ בקמא מיתפסין דליכא אחרינא בתריה מ״ם י. ד"ה לימא מסייע וכו' ואני דמדלא קתני וכו' דחי קתני טפי טפי הוי מכדי דנור של ראשון: (ד) ד"ה ואי לאו וכו׳ ולשמעינן הכי דלאו דוקא: (ה) ד"ה איבעיא להו חד בחבריה מתפים והא דלא כר"ל המשיק ווא דיא פרי הס"ד ואח"כ מ"ה מיתפסין ואזלין לעולם אפילו עד מאה: (ו) ד"ה ת"ש ואני וכו' דהיינו טעמא דנקמא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

:3″5⊃

בו׳. 7. ב״ל והוא נמי הוה אחרון. 8. ל"ל ידי כידו נימא

מוסף רש"י

תנא כי רוכלא ליחשיב וליזיל. רוכל, מוכר לרורות של בשמים (גיטין לג.) או: כסוחר זה שמונה מעותיו (ערכיו כג:).

פי' הרא"ש

תניא נמי הכי מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ושהה כדי דרור וכו' הוא אסור וחבירו מותר. אלמא כיוז דשהה כ"ד אע"פ שאמר ואני סמוך לכדי דבור לא אמר כלום רק בתוך כדי דיבור כנ״ל: לימא מסייע ליה וכר׳ ואמר ואני ואני ותו לא אלמא דרביעי אינו יכול להתפיס כיוז שהוא אחר כדי דיבור מדלא תנא ד' ואני. ולר"ל איצטר׳ למתני ג׳ דמילתא דפשיטא דתוך . כדי דבור כדבור דמי וכיון . דאשמועינז דב׳ מתפיסי בא' ומותרין בהתרתן ממילא ידעי׳ דה"ה ג' אבל לר׳ יהודה נשיאה הו״ל למתני ד' ולאשמועינן דמתפיסים סמוך לכדי דבור בתוך כדי דבור דמי. כי רוכלא ליחשיב וליזיל אפי׳ אי הוה תני ד׳ לא שמעינן מיניה דסמוך לכ"ד כדיבור דמי דס"ל לתנא דמתני׳ דחד בחבריה מתפיס ולא בראשון. וכיון דלא נפקא לן מידי מניה לא תני ליה: ופריך כיון . דלא שמעינז מיניה מידי רא שמעינן מיניה מייר לא לתני אלא חד משום דקתני סיפא וכו׳ מכלל דאיכא אמצעי משום הכי יתני אלא חד ובסיפא ליתני הותר הב' [הב'] הותר (ה"ב) ולא הותר [הראשון] (ה"ג). -דנהט אחרון למידק אחרון הוא דליכא בהדיה אחרונו אבל אמצעי דאיכא בתריה אחרונה משתרי אותו שאחריו דכל חד בחבריה וליזיל אדרבה ס"ל דכל א׳ חידוש בק׳ יותר מבשנים ובשנים איכא חדוש למידק דוקא אחרון כדפרי' לעיל לאשמועינן דחד בחבריה ומיהו הוכחה מיתפיס למימר דלא דק התנא כדאיתא לקמן: ת"ש הותר בוא האי קבן דו טיוונה הראשון הותרו כולם ומדנקט א' ולא נקט אלמא בקמא אמצעי מתפיס: ל) ה״ק יעשה כפיו מיין ושערי כשערו מלגוז. ומיירי מתני' שאמר וך בפי׳. ובא׳ מהם שאמר הוי נזיר וה״ה נמי אם אמר רגלי כרגלו וידי כידו מלטמא למתים. ואפי לר"ש דאמר עד מכולז מודה הכא דלא גרע . מידות כדאיתא לעיל פ״ק . גבי מסלסל מכלכל. א״נ

תניא נמי הבי. פירוש כרבי שמעון בן לקיש: מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ושהה כדי דבור. פי׳ כדי דבור דווקא ולא יותר ואומר מיד ואני הוא אסור פירוש הראשון שנדר מי שאמר הריני נזיר ושמע הבירו ואמר ואני ואני. ש ומדלא החני בנזיר וחבירו מותר אלמא דלא מלי לאיתפוסי אלא שהן כולם חוד

כדי דבור אבל הרביעי ששהה אחר כדי דבור לא כר"ל: לימא מסייע ליה מי שאמר הריני נזיר. מתניתין היא וכו' וקתני ואניי ותו לא לרביי יהודה נשיחה מלי למיתני וחני וחני ארבע פעמים וא"ת ולרשב"ל נמי ניתני ואני ואני שלש פעמים וי"ל דהכי קאמר בשלמא לרשב"ל [לא] אינטריכא ליה למתני אלא ב' פעמים ואני לאשמועינן דגם השני נתפס בראשון שהוא תוך כדי דבור ואע"ג דאמלעי מפסיק בדבורו בין ראשון לשלישי והוא הדין דגם לשלישי שיאמר ואני יתפים בראשון דאין שום סברא לחלק בין שני לשלישי ששניהם עומדים תוך כדי דבור אבל לר' יהודה נשיאה אי איתא דרביעי נמי נתפס בראשון ליתני דהא ודאי חדוש הוא ואיצטריכא לי׳ לאשמועינן אע״ג דשהו כבר תוך כדי דבור כיון שהוא סמוך לאלתר לכדי דבור ומשני אטו תנא כי רוכלא כו' כלומר אה"ג דהוי מצי לאיתנויי ארבע פעמים ואני ולא חש למנות כל מה שהיה יכול למנות:

ומשני אה"נ ומשום דקתני סיפא וכו' מכלל דאיכא אמצעי

משום הכי קתני ואני ואני. וא"ת דהיא גופא תיקשי דליתני חד ואני וסיפא ליתני הותר הראשון הותר השני הותר השני לא הותר הראשון וי"ל דלמ"ד לקמן חד בחבריה מתפים נקט למידק מיניה אחרון הוא דליכא אחריני בתריה אבל אמצעי דאיכא אחריני בתריה ומישתרי אותו שאחריו כדדייה להמן ולמ"ד דבקמא מיתפסו ותנים אמלעי למידק כבסמוך ראשון הוא דשרי של אחריו הא אמצעי לא הותר של אחריו דבקמא מתפיס: חך בחבריה מתפים. דהיינו כל אחד בסמוך לו ובתוך כדי דבור לחבירו או דלמא בקמא שאמר הריני נזיר מיתפסו כולם: ביתפסן ואזלו לעולם. ואפי׳ מאה ואי בקמא מיתפים טפי מכדי דבור לא היה מיתפים לרשב"ל כדאית ליה ולרבי יהודה נשיאה אפי' ד' כיון דבסמוך לכדי דבור לאלתר: ת"ש מי שאמר הריני נזיר וכו' דאי ס"ד חד בחבריה מיתפים ליתני ואני ואני טובא: מבלל דאיכא אמצעי

מש"ה קתני ואני ואני. ה] ולדקדק [דאיכא] אמלעי כמו שמדקדק והולך לשמי פנים מתניתין: ראשון הוא דשרו. אותם שאחריו (יד נזירה) מתפיס מדלא קתני הומר אמלעי הותר אחרון: אחרדן הוא דליבא אחריני בתריה. הלכך כשהותר הוא כולן אסורין אבל לאמצעי דאיכא אחריני בתריה לא מצי למיתני הותר הוא כולן אסורים דשל ש אחרון נמי הותר: ש"בן חד בחבריה מיתפים. מדלא תנא

ורמיוהו

ורמינהו הותר האמלעי הוא מותר וכולן אסורין ומשני דאחרון היינו אמלעי ואיידי דתנא ראשון תנא לישנא דאחרון והא נמי דהואד אחרון לראשון: תא שמע דתניא בהדיא וכו׳ הותר אמלעי הימנו ולמטה מותר אלמא חד בחבריה מיתפים:

🌣 דאמר פי בפיו מיין. כלומר במתניתין שאני הואיל ושמע חבירו שנדר ודאי קאמר הכי לענין איסור יין אבל בברייתא דקאמר מעלמו בלה שמיעה דחבירו מיר לחו כלום הוא כיון דאין הנשמה [תלויה בו] ופי כפיו מיין מהני אפילו לרבי שמעון דאמר לעיל (דף ג:) עד שיזיר מכולן הכא מודה דלא גרע מידות וכן מהריני מסלסל ומכלכל דפ"ק (לעיל דף ב.) דהוי וזיר וא"ת כי אמר נמי ידי וז מיר» [נימא] דה"ק ידי כידו מלהטמאות למתים ורגלי כרגלו מלהכנס בבית הקברות וי"ל דאה"ג דאי שמע לחבירו שנדר בנזיר ואמר ידי כידו מהני וה"נ תניא בתוספתא (פ"ג) ברישא דברייתא בהדיא ידי כידו רגלי כרגלו הרי זה נזיר:

ידרי ביו דרי הריני נודר שאמר חבירו הריני נודר שאמר איהו פי כפיו הוי כאילו אמר פי כפיו מיין אבל כשאמר מעצמו ידי או רגלי לא

אפי׳ לא פי׳ כיוז ששמע